Meditatie op de 'eerste zaterdag van de maand'Nov. 7, 2026

4de glorievolle mysterie: de Tenhemelopneming

Vrucht van het mysterie: de genade van een goede dood

We zien dat de Heilige Schrift na Pinksteren niets meer vermeldt over het aardse leven van de Heilige Maagd. Het is eenzelfde stilte die de eerste verschijning van de verrezen Christus aan Zijn Moeder omringt. Die momenten behoren alleen aan God toe en Hij heeft besloten ze ons niet expliciet te openbaren. Daarom zijn de omstandigheden van de Tenhemelopneming in zekere mate mysterieus gebleven. Maar de Kerk is, geleid door de Heilige Geest, gegroeid in het begrip van de Openbaring door de leer van de kerkleraren, de heiligen en de pausen.

Zo werd het feest van Tenhemelopneming al vanaf de 6de eeuw gevierd. In Frankrijk bereikte de devotie een hoogtepunt op 10 februari 1638, toen koning Lodewijk XIII het koninkrijk Frankrijk aan de Heilige Maagd toewijdde en van 15 augustus een nationale feestdag maakte. Tot slotte bekroonde paus Pius XII op 1 november 1950 deze eeuwenoude geloofsoverlevering en verkondigde hij ex cathedra, in de apostolische constitutie Munificentissimus Deus, het dogma van de Tenhemelopneming van de Heilige Maagd, met lichaam en ziel, waarbij hij plechtig zijn pauselijke onfeilbaarheid inriep.

Het dogma gaat echter niet in op de exacte omstandigheden van het einde van het aardse leven van de Heilige Maagd. Is Zij gestorven? Hoe is dat gebeurd? De kerkleraren en heiligen die zich over deze kwestie hebben gebogen, zijn vrijwel unaniem: de Heilige Maagd heeft de dood ondergaan, een overtuiging die breed wordt gedeeld door katholieken en orthodoxen. De heilige Johannes Damascenus (8de eeuw), die geciteerd wordt in Munificentissimus Deus, de heilige Germanus van Constantinopel, de heilige Modestus van Jeruzalem, de heilige Gregorius van Tours, de heilige Franciscus van Sales en de heilige Alfonsus van Liguori schrijven dit en leggen ook uit waarom.

De heilige Augustinus benadrukt: *"Aangezien de Schrift geen melding maakt van haar heengaan, noch van haar Tenhemelopneming, moeten wij redelijkerwijs zoeken wat ons in dit opzicht het meest in overeenstemming met de waarheid lijkt; want gezag heeft geen waarde zonder de waarheid. Wanneer ik dus de menselijke toestand beschouw, aarzel ik niet te beweren dat de gelukzalige Maagd de tijdelijke dood heeft ondergaan. "*

Laten we dan het mysterie van de dood van de Heilige Maagd beschouwen in het licht van de leer van de heiligen en de grote verkondigers. Wat is er mooier dan te overwegen hoe onze hemelse Moeder zelf de dood heeft ondergaan, in het kader van de devotie van de eerste zaterdagen van de maand, waarbij Maria belooft om ons bij te staan op het uur van onze dood?

Volgens de Traditie leefde de Heilige Maagd nog zo'n twintig jaar na Pinksteren. We weten weinig over deze periode, zoals Mgr. Charles Gay benadrukt in zijn tekst over de Tenhemelopneming: *"De Maagd verscheen zelden in het openbaar; zij onderwees niet uit eigen beweging; men kan in ieder geval stellen dat zij dit nooit in het openbaar deed."* Zoals Zij steeds had gedaan, leefde Maria in diepe bezinning en voerde Zij een leven van gebed in eenheid met haar Zoon. *"God kon door een puur schepsel niet beter worden aanbeden of meer worden bemind. Alles in Haar werd tot het uiterste verheven. (…) Elke seconde ontstond er uit haar steeds toenemende eenheid met God een nieuwe wereld van liefde en heiligheid die tot dan toe onbekend was. (…) Zij riep God, God riep haar; Zij wachtte, God wachtte op haar."* (Mgr. C. G., p. 378)

De Eucharistie was ongetwijfeld het hoogtepunt van al haar dagen. Met welke volmaaktheid moet Zij de communie hebben ontvangen! Zij die Jezus negen maanden in haar schoot had gedragen, droeg Hem opnieuw in Zich, in een onbeschrijfelijke eenheid van hart met Hem.

Deze innerlijkheid isoleerde haar echter niet. Zij was de Moeder van de ontluikende Kerk. Leerlingen en apostelen raadpleegden haar en kwamen in groten getale om genade en steun van Haar te ontvangen. "De velen die het geluk hadden gehad Jezus te kennen, werden, wanneer zij haar zagen, getroost voor zijn afwezigheid; en degenen die Hem niet hadden gekend, konden Hem nog steeds aanschouwen in zijn Moeder." Zolang Zij op aarde verbleef, was de Heilige Maagd het hart van de

ontluikende Kerk: *„Het algemene geloof van de Kerk is dat Zij de ereplaats innam op het eerste concilie, namelijk dat van Jeruzalem."* (Mgr. C. G., p. 367)

Toen brak de dag van haar dood aan. Hier rijst de vraag: waarom heeft Zij, die de Onbevlekte Ontvangenis was, de dood ondergaan, de straf voor de erfzonde? We kunnen verschillende antwoorden geven: De eenheid met haar Zoon die aan het kruis stierf. Hoe kunnen we ons voorstellen dat Zij zich zou hebben willen onttrekken aan wat Jezus had ondergaan, aangezien de Heilige Maagd op Golgotha met Hem in volmaakte eenheid was? Uit liefde kon Zij niet anders dan dit moment in eenheid met Hem willen beleven en offeren.

De nederigheid van de dood. Maria, toonbeeld van nederigheid, kon geen andere behandeling wensen dan die van al haar kinderen. Ondanks de genaden waarmee God haar had overladen, trachtte Zij daar geen voorrechten voor Zichzelf uit te halen. Integendeel, Zij beantwoordde deze gaven van God met haar immense nederigheid en, aangezien de dood het hoogtepunt van de nederigheid is, verlangde Zij er vurig naar.

Koningin van de martelaren. De marteldood, vrijwillig ondergaan voor God, *"is het meesterwerk van de liefde, dat heldhaftige getuigenis dat men martelaarschap noemt. (…) Wat betekent het dan voor degene die zich eraan overgeeft? De laatste gelijkenis met Jezus, de voltooiing van haar bovennatuurlijke schoonheid, het heilige zegel van haar deugden, haar onvervreemdbare recht op de zaligheid. Maar als dit al geldt voor de dood van alle heiligen, wat moet dan de dood van Maria zijn, die zo onvergelijkbaar overtreffend is aan die van hen? "* (Mgr. C. G., p. 374) Als Koningin der martelaren moest de Heilige Maagd ook hun voorbeeld zijn in de dood.

De bijstand van de Heilige Maagd bij onze dood. De Heilige Maagd heeft ons beloofd ons bij te staan op het moment van onze dood, als wij aan haar verzoek van de eerste zaterdagen voldoen. Hoe zou Zij de dood hebben willen weigeren en ons zo het volmaakte voorbeeld van een goede dood hebben willen ontzeggen, Zij die ons juist daarbij wil helpen? Een moeder wijst haar kinderen de weg en wil hun beproevingen delen.

Maar God stelde grenzen aan deze dood van Maria door haar te behoeden voor de lichamelijke gevolgen die met de zonde gepaard gaan. Net zoals Zij de pijn van de bevalling niet had gekend, kende Zij op het uur van de dood geen pijn en geen aftakeling van haar lichaam. Als vele heiligen bij hun dood een heerlijke geur verspreidden, hoe stralend moet dan het lichaam van Maria wel niet zijn geweest! *„Ten eerste stierf Zij niet door ziekte, noch door ouderdom. De ziekte, dochter van de zonde, kon geen toegang krijgen tot een schepsel dat verder van het kwaad verwijderd was dan de hemel van de hel*." (Mgr. C. G., p. 376) De heilige Franciscus van Sales leert dat de Heilige Maagd uit liefde stierf.

God stond haar ook toe het moment van haar dood te kennen, zoals Hij dat bij sommige heiligen heeft gedaan. Op de ochtend van die dag had Maria ongetwijfeld de communie ontvangen, terwijl zij zich voorbereidde om haar Zoon weer te zien. *"Terwijl Zij zichzelf verloochende in een laatste daad van nederigheid, eerbied en grenzeloze dankbaarheid, kreeg de Maagd toestemming om eindelijk haar liefde vrij te laten door de hoogste drang van haar Hart te volgen; en nadat zij, om Jezus tot het uiterste na te volgen, deze woorden had uitgesproken of gedacht: 'Heer, ik leg mijn ziel in Uw handen', ging zij over van deze wereld naar de andere, van de tijd naar de eeuwigheid, van het hoogtepunt van de genade naar het hoogtepunt van de heerlijkheid."* (Mgr. C. G., p. 376)

Volgens de traditie die wij hier volgen, vond dit plaats in Jeruzalem. De heilige Johannes en de heilige Petrus waren zeer waarschijnlijk aanwezig, wellicht samen met andere apostelen. Nadat zij bij haar hadden gewaakt, legden zij haar vervolgens in een graf, net zoals bij Onze-Lieve-Heer. *"In het dal van Josafat, dat tussen de berg Sion en de Olijfberg ligt, staat een prachtige kerk gewijd aan Maria; daar wordt nog steeds een leeg graf getoond, waar, volgens de algemene overlevering, de gelukzalige Maagd begraven was",* vertelt de heilige Hiëronymus ons.

Haar lichaam bleef er, naar het voorbeeld van haar Zoon, waarschijnlijk tot de derde dag. Vervolgens kwam Onze-Lieve-Heer haar lichaam ophalen en tot leven wekken, waarbij Hij Zijn Moeder, met lichaam en ziel, naar de hemel liet opstijgen, gedragen door een ontelbare schare engelen. Laten we samen met twee heiligen deze wonderbaarlijke Tenhemelopneming aanschouwen:

"Op deze roemrijke dag werd de Onbevlekte Maagd opgenomen in de hoogten van de hemel, waar zij op een troon van heerlijkheid zit, naast haar goddelijke Zoon. (…) Laten we ons dan het hele hemelse hof voorstellen dat zich haast om deze koningin tegemoet te gaan, omgeven door een schitterend licht;

te midden van hymnen en lofzangen wordt zij geleid naar de verheven plaats die voor haar was voorbereid vóór de schepping van de wereld. (…) De Heer der heerscharen, begeleid door zijn zegevierende legers, kwam zelf zijn waardige Moeder tegemoet om haar te eren; en nadat Hij haar in Zijn koninkrijk had binnengeleid en haar Zijn tedere genegenheid had betuigd, liet Hij haar koninklijk plaatsnemen aan Zijn rechterhand." Sint-Hieronymus.

"*Deze triomfantelijke dag van opperste geluk voor u, onze lieve Koningin, is een bron van vreugde en voortdurende bewondering voor alle eeuwen; want vandaag wordt niet alleen u met onvergelijkbare heerlijkheid overladen; ook de hemel zelf, met alles wat hij bevat, wordt door uw aanwezigheid met een nieuwe heerlijkheid versierd, die de pracht ervan vergroot tot voorbij elk begrip en elke uitdrukking. Toen U deze zalige verblijfplaats betrad, o luisterrijke Vorstin, hebt U deze veredeld door de voortreffelijkheid van Uw deugden en verdiensten, en tegelijkertijd verrijkt door de overvloed van Uw genade en barmhartigheid*." Sint-Anselmus.